

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz.-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is czimzendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Felhívás!

Magyarország történelmének lapjain arany betűkkel van felírva: 1848. márczius 15-ike.

Szeretett hazánkban e nagy napon mondatott ki először: Szabadság! Egyenlőség! Testvériség! E nagy napon hangzott először a dal Kárpátoktól Adriáig: „Talpra magyar, hí a haza!”

Ezen nap emlékét szívében táplálni minden magyarnak honfiúi kötelessége s azt elfeledni bűn!

Ezen honfiúi kötelességünk érzetében óhajtjuk mi ez évben márczius 15-ik napját megünnepelni.

Ennélfogva felhívjuk városunk és vidékünknek összes polgárait, úgy egyeseket, mint egyleteket és testületeket, hogy a folyó 1887. évi márczius 15-én délelőtt 10 órakor Szilágy-Somlyón, a színház helyiségében tartandó nemzeti ünnepélyen megjelenni s megjelenésökkel az ünnepélyt emelni igyekezzenek.

Szilágy-Somlyó város lelkes lakosait felkérjük arra is, hogy ez év márczius 15-én házaikat nemzeti lobogókkal feldisznítani és az esteli órákban utcáit ablakaikat kivilágítani sziveskedjenek.

Szilágy-Somlyón, 1887. márczius hó 5-ik napján.

A rendező bizottság.

A báró Bánffy Györgyné nászutja.

(H.) Azok, kik a közpályán, vagy a társadalmi életben mint a báró pályatársai, személyes barátai, vagy tisztelői figyelemmel kísérték e földi és szellemi gazdagsággal bőven megáldott főúr sokoldalu képességeinek fejlődését, azzal tisztában voltak, hogy belőle szép sikerei után ítélve kitűnő művész, zene-

költő, sőt drámaíró is lehet, -- csak arra nem voltak elkészülve, hogy még házas ember is lehessen.

Házias ember, mondjuk, mert ez a szó fejezi ki legmelegebben s közvetlenebbül a magyar nyelvben azt a szeretetteljes, őszinte viszonyt, mely két rokonlelket egygyé olvaszt, még ha azoknak sorsa a palotákba vezet is. Olyan kedély, melyet a költői érzések nemes melegsége áthatott, még dicsősége tőpontján s az anyagi javak egész özönei között is érzi, hogy van egy, a mi mindent pótol, s a mit nem pótolhat semmi sem: ez az édes otthon, a mely élettárs nélkül örökké rideg, üres marad; -- megérti a mit a költő énekel s a mit most szó szerint alkalmazhatunk:

Künn borong bár a magasban:
Itt örökké csillagos van.

Csillogó szem, mosolygó ajk:
Ez az a mit szívem óhajt,
S küszöbömet átal lépve,
Ez derül itt én elémbé.

... Együgyű szavak ezek a rideg philanthrop előtt; de magas elme és mély szív édes harmoniája azoknak, kik a szív érzéseire is adnak valamit.

Ki lesz az a boldog menyasszony, a kinek Erdély egyik legelőkelőbb mágánása menyasszonyi koszorút tűz a homlokára? Ki lesz az a boldog menyasszony, a ki a „Kék nefelejt” fájó szívű költőjének gyógyírt nyújt szívébe? Ezen tűnődünk sokáig.

... Most már meg van a felelet.
És mennyire édes, megnyugtató felelet ez!
Egy olyan nőt hozott ide közénk, a kinek grófi koronájánál ékeesebb s ragyogóbb ékszere minden szép és nemes iránt fogékony kedélye, mely olyan mint a nap: mosolyával termékenyít, áldást áraszt, a merre fordul utjában.

Egy olyan nőt, a ki őrangyala volt a vidéknek, hol eddig lakott s kinek az volt legboldogabb karácsonya, a midőn gornyeszegi kastélyában összegyűjtve 300 szegény gyermeket, sajátkezüleg osztó-

És lehajtom nyugton fejem,
Imádságom elrebegem . . .
S mi most álom nekem ébren,
Álmaimban által élelem!

Seyfried Ernő.

MALVINA.

— Elbeszélés. —

Irta: Bihari Kálmán.

(Folytatás.)

Sándor megsebesülésének híre lelke mélyéig megdöbbsenté Malvinát, a ki annyi ellentétes indulatok hatása alatt már egészen elveszté a lelki súlyegyen minden alapját. Sándor sorsáért önmagát vádolta, s ha az ifjú élete áldozatul esik, magát tekintette volna okul. És ha e szegény nő érdemelt még valami bűnhődést, megkapta azt az által, hogy távol kellett lennie a Sándor betegágyától. S ez természetes volt. Ujfalviné nyíltan tudtára adta neheztelését Gizella iránt tanusított viseletéért Malvina büszkén fogadta azt, nem bocsátkozott semmi mentegődzésbe. Gizelláékkal megszünt minden összeköttetése. Így, még ha egyéb előítéletet megvetett volna is, nem láthatta Sándort, a ki az Ujfalvi-család ápolása alatt volt. Csak a magány maradt számára, azzal oszthatta meg gyótró aggályait. Csak a távolban imádkozhatott, hosszú, kinos, álmatlan éjszakákon, hogy fordítsa el az isten tőle azt a szerencsétlenséget, hogy Sándor miatta meghaljon.

A világ pedig sokat találgatott, százféle magyarázatot adott az eseményeknek. A párbaj és válópör közötti összefüggés látható volt, de biztosan nem tudta a valót a szereplőkön kívül senki. Fény-

gatta ki köztük a télire való meleg ruhát, s a ki elveszettnek tekinti azt a napot, a melyen könyörületet nem gyakorolhat.

Nő, a szó legnemesebb s legmagasztosabb értelmében.

Most pedig vegyük át a rideg tudósító szerepét.

A kolozsvári „Ellenzék” szombati számában szórul-szóra ez áll: „Egy főúr esküvője. Ma délelőtt báró Bánffy György és gróf Bethlen Margit urasszony egész csendben megjelentek Szász Gerő esperesnél s ott rövid szertartás után elmondták a „holtomiglan-holtodiglan”-t. Az esküvőnél gróf Eszterházy Kálmán és báró Bánffy Ernő voltak a tanúk. A szép és népszerű új pár azonnal külön vonatot rendelt Csucsáig, hol a völégény fogata várta hogy Nagyfaluba szállítsa a boldog házasokat. Tartós és háborithatatlan boldogságot kívánunk e szép frigyhez!”

A mint látszik az esküvő puritán egyszerűséggel, minden üres pompa és fény nélkül ment végbe. A szerető szívek frigykötése volt, minden felesleges sallang és czifraság nélkül.

Az ifjú pár az esküvő után külön vonatra ült, melyen a gőz két vasuti kocsit röpitett, egyikben a báró és neje, másikkban a szolgaszemélyzet foglalt helyet.

Délután 1—2 óra közt Csucsán voltak már s a coupéból kiszállva a perronon a vasuti főnök és pénztárnok üdvözölte először a boldog házasokat. Itt a báró és neje a távirda hivatalba mentek, hol sürgönyöket adtak fel és a készen álló kocsira ülve Krasznáig zavartalan utazásuk volt.

Krasznáról váltott lovakkal utaztak Varsóig, hol a Mártonffy-féle ház és a postahivatal előtt ünnepi ruhába öltözött földmivelők, asszonyok és gyermekek hosszú sort állva, lelkes éljenekkel fogadták őket s a sok kalapemelgetést s köszöngést a szép menyasszony kedves mosolylyal s fejbólingatva fogadta, nem fáradva ki a köszöngetések viszonzásában.

Perecsen, a hagymájáról híres derék szilágy-sági falu nem tudott semmit arról, hogy Nagyfalutól sok irigyelni valója került; — annál lázasabb izgatottságot áruolt el Szilágy-Somlyó város lakossága, mely már délután három órától fogva talpon

lakyné mindig tárgya volt a város mende-mondáinak; szenvedélyes ellenségei voltak a nők, — s még szenvedélyesebb imádói a férfiak között. Most még inkább kitétetett a világ ítéletének. Sokan védelmezték, legtöbben elítélték. Addig is magaviselete, a mely sok tekintetben a kacérság látszatával bírt, sok ellenséget és irigyet szerzett neki a nők között; most régi barátnői közül is sokan visszavonultak tőle. Semmi bizonyost nem tudván, a legrosszabb oldalról tüntette fel a hír Malvinát. Ő nagyon jól tudta ezt, de nem törődött vele. Daczolt ellenségeivel. Daczára a válópörnek, a városban maradt, látszólag a válópör eredményének bevárása végett, valóban pedig azért, mert nem tudott eltávozni, míg Sándor beteg volt. Ugy sem használ már semmi, nem lehet egy eltévesztett életet jóvátenni többé. Arcza talán még halványabb volt a titkos szenvedésektől, — de szépsége folyvást pompájában ragyogott. Imádóinak még inkább királynője lett s udvara még szaporodott. Megakarta mutatni, hogy nem ad a világ megjegyzéseire semmit; e kétes helyzet szomorú légkörében feledni akarta megtört szívének boldogtalanságát.

Szegény Malvina! Ő igen boldog és boldogító is lehetett volna, ha szíve megtalálja társát, — így az ellenkező végletre jutott. Erőszakos, szenvedélyes lelke nem tudott egy kislelkű megnyugvásban enyhét találni, nem tudta, mint, hála istennek, a legtöbb nő, megsiratni ábrándjait, aztán elfeledni. Nem volt megállapodás, ki kellett üriteni a serleget, akár méreg, akár gyógyszer volt benne.

Hiába akart kevesebbet gondolni Sándorra, zajos élete és mulatságai között is megszabadulhatlanul volt már lelkéhez nőve e gondolat. És ha fájt Sándort betegnek tudnia, szintugy fájt az a gondo-

*) Sorozó bizottságunk költői tehetségű tartalékos honvéd orvosa, kitől több lapban jelentek meg sikerült költemények, bocsátotta rendelkezésünkre e mély érzéssel írt költeményt.

Szerk.

volt. A város nagyobb magán- s minden nyilvános épületei a merre a boldog párnak utja vezetett, lobogókkal sűrűn felvoltak díszítve.

A városháza előtt magas díszkapu emeltetett, melyen az ácsok már kora reggeltől dolgoztak. A kapu zöld színű szövettel volt bevonva, óriási rózsákkal és téli zölddel díszítve s homlokzatán ez a jelmondat díszelgett:

„Isten hozott boldog párt!”

Csak éppen a felkiáltó jel hibázott a mondat után, a mely azon mult, hogy az orthographiában kevésbé jártas munkás kéz a rövid „o” helyett a „hozott”-s „boldog” szók betűire egy-egy óriási commat nyomott, a mit a kapu ledülésének és emberi láb eshetőleges kitörésének kilátásával kellett egyenként kicserélni. A felkiáltó jelet aztán lealkudta a pallér magának azzal a megnyugtató vigasztalással, hogy „kiált ő majd a helyett!”

Ezen argumentum előtt meghajolt aztán a nemes magistrátus is.

A városház ajtaja előtt kellett volna a fogadtatásnak megtörténnie.

Czifra szőnyeg volt leterítve a földre s ezen állott volna az alkalmi szónok. A templom előtt pedig mozsarak voltak felállítva, melyeknek durrogása előleges megállapodás szerint jelezte a főrangú menyasszony és vőlegény megérkezését.

A tüzoltó-egylet Szalgháry József alparancsnok vezénylete alatt már négy óra után felállott katonás arczélben jobb szárnyon a zenekarral. Alább egy sorban a városi képviselők és mindennemű hivatalnokok és intelligens polgárok állottak — Gencsy Sándor polgármesterrel és Nagy László ev. ref. esperessel, mint alkalmi szónokokkal élőkön. Előbbi díszmagyarban, kezében egy a bájos menyasszonynak szánt díszes boquet-tal. Majdnem szemben a városi képviselőkkel, a díszkapu közelségében a csizmadia ipartársulat állott sort. balszárnyn a lobogóval. A városház, a plebánia kőfala s az utcái lakok ablakai rakva voltak a város szépeivel.

Minden el is volt rendezve szépen; — de ember tervez és . . . Philips végez.

Mikor a templom mellett a mozsarak megdörrentek, a tüzoltó zenekar pedig rázendítette: a megszilajult lovak megragadták a hintót, melyen a kíváncsian várt ifjú pár jött s mindhiába való okoskodás volt a Philips lovászmester gyeplűrángatása, a két udvari legény kapaszkodása, kik a két első ló kantárijába fogództak, a neki szilajult lovakat csak a díszkapun túl lehetett megállítani. (No hiszen hallani is fog még egyszer azért a jó Philips — philippicát!)

Hanem a fogadtatás ünnepies méltósága mi csorbát sem szenvedett s ha szenvedett is, kiköszörülték azt a szónokok egyszerű, de szívből jövő üdvözlétei.

A közönség egy pillanat alatt szoros gyűrűt képezett a hintó körül, melyen a fiatal pár ült. A csizmadia ifjuság is oda hagyta hűlőnül a zászlót s a közönség közé vegyült, csak a zászlótartó maradt meg egy helyben rendületlenül, — nem bírván áthatolni a képződött phalanxon a nehéz zászlóval. Egy öreg katona ki is mondta nyomban, hogy ez az egylet palántja lesz a — népfelkelőknek.

A tüzoltó-egylet azonban rendületlenül állt helyén, csak azt sajnálta, hogy a grófnő látásától meg lett fosztva.

E közben a kik gyorsabbak és ügyesebbek voltak s a kiknek hivatali minőségük a hintó kö-

lat, hogy egy más nő, épen a ki oly veszélyes volt rá nézve, folyvást mellette van. Érezte, hogy e helyzetben nem küzdhet vetélytársával. Sejté, hogy az az élet, melyet az ifjú egykor neki ígért, a melyhez ő jogot tartott, ama golyó által megszakított: a mi azután jó, ahoz másnak van már joga. . .

Nem nehéz volt Sándor állapotáról értesülést szereznie gyakran; hiszen az egész várost érdekelte az ifjú sorsa. Így tudta meg Malvina Sándor folytonos javulását is. Ellenállhatlan vágyat érzett őt látni, vagy legalább biztosat tudni róla. Elhatározta, hogy az előzmények daczára látogatást tesz Ujfalviéknál, és a beteg ifjút is fölkeresi; miért ne szólhatna vele néhány szót?

Ujfalviék kertjének volt egy kis, utczára nyíló ajtócskája; az öreg ur azon szokott a hivatalba járni, úgy nem kellett kerülnie, azért nappal több nyíre nyitva szokott lenni. Malvina, hogy nagyobb feltűnés nélkül essék látogatása, szintén a kis ajtón lépett be. A mint a kerten keresztül a ház felé tartott, úgy tetszett, mintha beszédet hallana. Épen a kis kertilak mellett haladt, a mely fából volt épülve s a kert közepén állott. Benyitá annak ajtaját, s odahúzódva figyelt a közelgő hangokra.

A jázmin- és orgona-cserjék közül nemsokára előtűntek Gizella és Sándor. Karonfogva tartottak a kunyhó felé. Sándor arcza igen sápadt volt még, járása is gyöngeséget árult el; annál inkább magához kellett szorítani a Gizella karját.

Nincs neked itt már többé mit keresned, szegény asszony, — miért jöttél ide? . . .

Az ifjupár a kis lak előtt levő padra ült le. Malvina, a ki behúzódott, minden szavukat hallhatta.

— Milyen boldog vagyok kedves Gizella, hogy ismét kijöhöttem a szabad levegőre. Szegény virágok, már hervadásra váltak, a fák levelei is sárgulni kezdetek, mióta közöttük nem voltam. Milyen jól esik ez az őszi napfény, milyen szép ez a „mosolygó hervadás.”

(Folyt. köv.)

zelségébe utat nyitott, láthatták a bájos menyasszonyt is, ki magas, imponáló alak, ajkán jóságteljes, lebilincselő mosolylyal s megfajtván láthatták a nagy kérdést, mely a nagyfalusi kastély urát a legszebb s legnemesebb asszonyok egyikének férjévé tette. Egyszerű sötétkék kabátot, ugyanily színű kalapot viselt s egyedüli ékszere (?) három szál virág volt, melyet keblére tűzve viselt.

Az első szónok Gencsy Sándor polgármester a következő szavakkal fogadta a főrangú párt:

„Tiszteletteljes örömmel üdvözlöm méltóságokat, polgártársaim nevében is; kis városunk falai között nászünnepegyök alkalmából. Ezen ünnepély örömnappal nekünk is, mivel a méltóságos báró ur társadalmi állása, jellem szilárdsága, sok oldalú fényes képzettsége, de különösen mint ezen választókerület képviselőjének városunk iránti nemesebb érdeklődése szorosabb viszonyt s maradandó kapcsolatot létesített közöttünk, mely a mai nappal erősödött, szilárdult és fokozódott, midőn jótékonyága, minden szép, jó és hasznos iránt nemesen érző és érdeklődő országosan ismert egyik lelkes honleányunkat tisztelhetjük oldala mellett a grófnő önnagysága igen tisztelt személyében. Rokonszenvünk egész melegevel ragadtuk meg tehát az alkalmat, méltóságok boldog frige első napján, egy szép családi élet hajnalán, kifejezést adni keblünk őszinte érzelmeinek. Legyen méltóságok jövő élete a haza, a társadalom javára és tisztelői örömeire a boldogság és emberileg elérhető megelégedés láncolata. A grófnő önnagysága pedig érezze magát nálunk, körünkben és kedves férje mellett oly boldognak, mint azt nemes szíve óhajtja. Legyen úgy mint előbbi otthona s környezetében nálunk is az árvák és kisdetek védőanya s némi viszonzásul a mi tiszteletteljes rokonszenvünk és hálánk határtalan s kifogyhatatlan leend. Szerencse s boldogság kísérje méltóságokat az élet rögzős utain. Eljenek sokáig!”

Utánna Nagy László ev. ref. esperes és lapunk szerkesztője beszélt, szónoki hévvel és melegséggel, a következőket mondva:

„Méltóságos báró főgondnok ur! Nagyságos asszonyom! E mai nap nemcsak e város és választókerület ünnepe, hanem ünnepe az egész szilágysági ev. ref. egyházmegyének. Mert a főgondnok ur halántékait üdvözölő boldogság ragyogása visszahat a egész egyházmegyére. Engedjék meg azért méltóságok, — addig is míg az egyházmegye méltóbban kifejezhetné szerencsevívátát, — hogy megragadjam ez alkalmat s kívánjam Istentől, hogy e mai nap boldogságát évtizedek hosszú során át tartsa meg számukra!”

Mire a báró levett kalappal, felállva ülő helyéről, következőleg válaszolt:

„Tisztelt uraim! Mindig jól esett nekem, ha polgártársaim részéről nyilvánulását éreztem annak, hogy azok szíveikben az én számomra a szeretet és ragaszkodás érzelmeinek helyet engedtek; — kétszeresen jól eső érzelmeket kelt az most bennem, midőn boldogságom küszöbén, menyasszonyom is tapasztalhatja azt, hogy mi jó ismerősök, barátok közé jöttünk ide. Fogadják önök úgy az ő, mint a magam nevében hálás és meleg köszönetemet. Isten éltesse önöket!”

A báró szavait lelkes éljenzés követte s miután a polgármester a grófnőnek szánt virágcsokrárt tiszteletteljesen átnyújtotta, — a hintó fel-fel ujló éljenek között elrohogott.

Ekkor kocsik álltak elő s többen a lelkes tünemények közül a hintó után mentek, a város végéig, hol a báró leszállva, egyesekkel kezét fogott s a grófnő nyájas fejbőlíntással köszöntö meg a jóindulatu figyelmet.

*

Nagyfalusi levelezőnk tollából még a következőkkel egészíthetjük ki a fogadtatás részleteit:

Tudta már az egész falu lakossága, hogy br. Bánffy György és neje szombaton délután fognak házi tűzhelyökbe érkezni. Ünnepeles szint öltött a község s már déltől fogva csoportosult a bárói kastély körül. Azalatt folytak az ünnepeles fogadtatásra az előkészületek. A Bánffy kert Somlyó felől való bejárata fellobogózott s téli zöld koszorúkkal ékesített kapuján hivogatólag intett az érkezők felé a szíves „Isten hozott” felirat; ugyanezen felirat volt a kastély belső kapuján lampionokkal kirakva az esteli ünnepélyekre. — Eljött a délután; a nép mindig nagyobb nagyobb számmal gyülekezett, két zenészcsapat felváltva működött, hogy a türelmetlen várakozóknak élvezetet nyújtson. — Végre esteli hat óra tájt jel adatott a kastély tornácáról, hogy az új pár kocsija a Csicsó dombhoz ért, pár perc múlva megdördültek a mozsár ágyuk s riadó éljenek közt fehér ruhás leányok koszorujától körülvéve robogott be a díszes hintó a benne ülő boldog párral. A zene és éljenzés, ágyú és pisztolyok durrogása közt kiszállva a kocsiból, a Bánffy-udvar tisztjei által fogadtattak s a grófnőt a Somlyón kapott szép virágcsokorhoz, melyet a menyasszony gyöngéd figyelemmel mindvégig kezében tartott, egy másik szép élővirág csokorral lepte meg a jószágigazgató neje Halliarszky Sámuelné urnő, melyet a grófnő szíves mosolylyal fogadott el; azután felmentek a kastély erkélyére, ekkor a megjelenőket a ref. presbyterium és intelligencia élén az egyház és a község nevében üdvözölte helybeli ref. pap Surányi Gyula kiemelve, hogy mily sok reményeket köt az egyház és a község e két dicső név: a Bánffy és Bethlen név egyesüléséhez. A báró ur a közönséghez intézett feleletével megerősíté a reményeket. — A beszédek végétével az iskolai növendékek hazafias éneke után újra megzendült a zene, megdördültek a fegyverek s az uri ház jóságából megnyitlak a hordók csapjai s a lelkesedő nép jó kedve magasra csapkodott. — Felgyújtattak a lampionok, s a kastély erkélyéről az új házaspár látható kedvteliséssel gyönyörködött a tánczra perdült ifjuság jó kedvében. De nem sokáig nézték azt a magasból, hanem mintha őket is

megragadta volna a boldogság szárnyas angyala, lejöttek a mulató nép közé s köztük és velük együtt járták a ropogós csárdást majdnem éjfélig; — képzelhető, mily lelkesítő hatással volt e jelenet a népre, midőn a még csak szép hírből ismert grófnő megmutatta azt, hogy ő tud szívélyes, nyájas és leereszkedő lenni; nem szűnt meg a folytonos lelkes éljenzés, midőn a báró egy-egy csinos paraszt leányt forgatott meg s a grófnő egész az önfeláldozásig járta valamelyik életrevalóbb tánczossal. Valóban az első lépéssel megnyerték magoknak a lakosság szívét, megkoronázták meg ezt azzal, hogy vasárnap reggel mind a báró, mind a grófnő eljöttek a ref. templomba s azzal mutatták meg egyházas érzületüket, hogy ott a gyülekezettel együtt, azoknak élén részt vettek a szeretet vendégségében. Isten tartsa és áldja meg őket, anyaszentegyházunk és hazánk boldogítására!

S. Gy.

Társadalmi árny- és fényképek.

Írta: *Farkas István.*

(Folytatás.)

És hogy a párhuzam fonalát tovább is folytassam: a középkorban kijelentetett, hogy az egyház és állam oly két hatalom, melyek hivatásukban egymást nem nélkülözhetik. Manapság a vallásnélküli becsületeknek jelenségeiről nem is szükséges sokat beszélnünk. Megteszik ezt naponta a hírlapok. Apáink ötven, száz forintot becsületszóra vagy kézparolára adtak kölcsön egymásnak; ma ez nem történik öt forintig sem irások nélkül, melyeket a törvény nem győz biztosító paragraphusokkal körülírásolni. A postahivatalokon nem tudnak már kitalálni oly convert-formákat, melyekből a bankjegyek ki ne lopathassák; az atlanti cabelnek legügyesebb szolgálata pedig rendőri. És ez így fog történni tovább is, ha az államok büntető codexekkel, rendőrrel és bakóval hiszik a bünt megakadályozni, a lelkiismeret őt, a vallást pedig a puzta becsülettel helyettesítik. Így igaz, hogy nyílt utcán nem szurnak le senkit, mert a modern államnak rendőri közege van még elég, de ha ügyes a gazember, ha biztos, hogy finom csalása nem fozoztatik fel, követhet el bátran váltohamiást, azt ugyan az állam soha sem fogja megakadályozni, mert a lelkiismeret mellé nem lehet rendőrt állítani.

A középkorban azt mondták: király, Isten kegyelméből. Manapság azt mondják: Suffrage universel. Általános népszavazás! Nem akarom ezuttal itt a népsouverainitást bővebb megbeszélés tárgyává tenni, mert ez messze vezetne. Hanem hogy hogyan értik ma az emberek a népsouverainitást, azt érdemes egy példával megvilágítani: III. Napoleon, néhány hónappal a franczia-német háboru előtt 1870-ben nagytöbbségű általános népszavazattal erősítette meg császárságát s ugyanazon évi szeptemberben először német fogságba, azután angol számkivételbe mehetett. S ez azon emberrel történt, ki a Suffrage universelt feltalálta.

A középkorban az adott szónak megtartása a becsületeknek egyik főfeltétele volt s az adott szót szentnek szokták tartani. Az ókorban, ha azt mondták: fides punicus, ezzel gyalázzattaljes becsületlenéget akartak jelölni, melyet perfidiának, szőszegésnek szoktunk nevezni. Manapság élezt, azójátékok s hasonlókát csinálnak e dologból s azt mondják: az Isten azért adta a nyelvet az embernek, hogy gondolatait elrejtthesse. Vagy: nemzetközi szerződések azért kötöttek, hogy meg ne tartassanak. Az 1815-iki szerződések, a zürichi, prágai, párisi, luxemburgi, stb. békekötések valamennyien ünnepélyesen megkötöttek s ma mindazon diplomaták arezképei és szobrai, kik az említett és más nemzetközi szerződések megsebztek, mint a kor nagy embereinek szobrai, a nemzeti Pantheonokban láthatók.

A középkorban és ókorban azt mondták: A jó jó, a rossz rossz! Ha nem is tették mindig a jót és nem is kerülték mindig a rosszat. Manap azt mondják: A rossz, ha végre van hajtva, jó! És ezt a fait accompli-k, a bevégzett tények élvének és elméletének mondják. A középkor és ókorban azt mondták: nincs jog, jog ellen! S ha a jog ellen eselekedtek vagy jártak el, elismerték azt erőszaknak s legfőlebb palástot kerestek számára. Manap nyíltan azt mondják: jog a siker! Jog a hatalom! Jog az erőszak! Jog az erősebb joga! E két új elv összműködése folytán Európában manap jogállapot többé nincsen. A kisebb államok a nagyobbak kegyelméből élnek s a nagyobbak addig ismerik el a kisebbek létjogát, míg érdekök ellenkezőt nem kíván. Granville lord az angol parlamentben már 1871. márcziusban így szólt: „Dicsőített, civilizált korunkban ott állunk, hogy csak azon állam nyom valamit, mely lehetőleg nagy nyers erővel rendelkezik. Minél több ezred, annál több befolyás. Ezt akinek szemei vannak, nem tagadhatja. Európában manap erkölcsi befolyásról beszélni idővesztegetés. Ha tehát Angliának 300,000 katonája lesz, akkor beszélhetünk, előbb nem. Ez szomorú dolog, de még szomorúbb dolog lenne önmagunkat családódsba ringatni.”

A középkorban és ókorban kötelességnek tartották az ártatlanul megtámadott és igazságtalanul elnyomottnak segítségére menni, akár egyes emberről volt szó, akár egész államokról. Kivételek e szabály alól mindenestre voltak, de az elvet mint olyant elismerték. Épen ebben különbözik a mi korunktól e tekintetben. Manap az elv sem ismertetik el, hanem e téren is az önzés és érdek codexe határoz s ha ez az elv megtagadását kívánja, az embertelen eljárás töle: a „be nem avatkozás, a non interventio” új elvének palástja boríttatik. Erre van példának akár hány az újabb korban! Az egyházi állam elfoglalására Olaszországnak szabad kezét adandók, azt mondták: ez Olaszország belügye, tehát nem szabad beavatkozni. Ezt először III. Napoleon mondta. De midőn a spanyolok hohenzollerni Lipót herceget királyul akarták, akkor ugyanazon Napoleon szükségesnek tartotta a beavatkozást. Ha a spanyolok Lipót helyett Napoleont, a vörös herceget

akarták volna királyul, ez minden bizonnyal ismét be nem avatkozási eset lett volna! Irland be nem avatkozási eset, Lengyelország be nem avatkozási eset, de a Balkán félsziget, az nem csak beavatkozási eset, hanem egyszersmind osztozkodási eset!

A középkor keresztény elvek alapján ledöntötte azon válaszfalat, melyek a népeket egymástól elválasztották. A mi korunk e falakat újra fölépíti. A nemzetiségi elv jogosságáról, jogosultságáról sokat hallunk beszélni napjainkban. Nem szándékozunk e fölött vitatkozni. Először is mi a nemzetiségi elvet nem tekintjük sem a jogosság, sem a nem jogosság alá elsőknek. Másodszor nem tudjuk bebizonyítani a történelmi jog jogtalanságát, a nemzetiségi elv jogossága pedig ez utóbbit föltételezi. Hogy a nemzetiségi elv a népek boldogságának, nagyságának és virágzásának volna föltétele, a mult megczáfolja: hogy gyakorlatilag megvalósítani merőben lehetetlenség, mutatja Svájc, az egyesült államok, sőt minden európai ország nemzetiségi vegyültsége. Az elv keresztülvitelét Olaszország kezdte meg és megtapsolták. A jó eredményt látva, a németek is kedvet kaptak nemzeti óhajítások túplálására és Németország egyesítése is sikerrel indult meg. A tapsok itt sem hiányoztak. Végre Lengyelország bakója állott elő nemzeti óhajításokkal. Ma a szláv faj egyesítése van napirenden. De a tapsok már hiányoznak.

(Folyt. köv.)

Városi közgyűlés.

— Márczius 2-án. —

Két fegyelmi és egy harmadik szintén kevésbé kedves tárgy: a pénzügyigazgatásnak egy megokolatlan intézkedése tették szükségessé a városi képviselőknek rendkívüli közgyűlésre történt összehívását.

Meg is látszott a nyomott kedélyhangulat nemcsak a közgyűlés folyama alatt általánosan, hanem egyes képviselőkön is, mert a szőnyegen forgó tárgyak mindenike egy huron, a kellemetlen ügyek hurján pendült.

A közgyűlés lefolyását röviden a következőkben recitálom:

Első tárgy a m. alispán átirata a város polgármesteréhez, melyben tudatja, hogy városi főjegyző Virág Lajos ellen, marhájáratok kezelése körül tapasztalt szabálytalan eljárásai és visszaélései miatt a fegyelmi eljárás tovább folytatását, — nevezetnek hivatali állásától lett felfüggesztése mellett — elrendelte.

A közgyűlés minden további reflexzió nélkül vette tudomásul a felfüggesztés tényét, a fegyelmi eljárás teljes befejeztéig meghagyta illető főjegyzői fizetésének fele részbeni és lakbér illetményének egészbeni élvézetében, a megüresedett főjegyzői állomás betöltésére pedig a közgyűlés által egyhangulag Józsa Oszkár helyettesítettét, ki ezen állomás betöltésére kellő képesítvánnyal bír; illető hivatali esküjét letévén, a főjegyzői teendőket átvette.

Második tárgyát a gyűlésnek a kir. adófelügyelő átirata képezte, melyben Moldován János adóellenőr és Varju József adóvégrehajtó ellen az adókezelésre vonatkozó árverési ügyben tett két egymással ellentétes jelentés alapján a fegyelmi eljárás elrendelését kérte, ezzel kapcsolatban polgármester ur jelenti, mikép Varju József adóvégrehajtó ellen a fegyelmi eljárást nemcsak elrendelte, hanem öt hivatali állásától fel is függesztette, minek folytán illető be is adta lemondását.

A közgyűlés a polgármesternek Varju Józsefre vonatkozó intézkedését tudomásul vette, Moldován János ellenőr ellen pedig a fegyelmi eljárást elrendelvén, a vizsgálat foganatosításával polgármestert, akadályoztatása esetén t. ügyész Faragó Sándort bízta meg.

A harmadik tárgy szintén odiosus volt, t. i. a szatmári pénzügyigazgatóság egy rendeletet intézett a sz.-somlyói pénzügyőri biztossághoz, melyben ezt felhívja, miszerint az itteni borkereskedőket és szőlős gazdákat hívja fel, hogy hordóikat 15 nap alatt hitelesíteni el ne mulasszák, ellenesetben boraik után járó fogyasztási adó lefizetésére szólítandók fel, mely befizetést 48 óra alatt kell teljesíteniök, különben ellenök a tényleírás felveendő leend.

Ezen méltánytalan, törvényellenes és a közönség zaklatásaira czélzó intézkedés megváltoztatása iránt a nmlgu m. kir. pénzügyministerhez felirat intéztetni határozottatott. Ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért.

Válasz

Bogdánovich György ur f. é. február 24-én megjelent „Fővárosi levelére.”)

Nem kutatom az okát, mi tette czikkiró urat antisemitává, nem is veszem rossz néven tőle, hogy antisemita; magam sem vagyok filosemita, pedig — zsidó vagyok. Elismerem, sőt hangoztatom, hogy — mint minden nép közt: — ép ugy a zsidók közt is lehetnek, sőt vannak, a kiknek vannak hibáik. És ezt magyar embernek nemcsak szabad, hanem kötelessége is hangoztatni, mert ha szereti hazáját: arra kell törekednie, hogy hazájának népe boldoguljon; — meg kell tehát ismertetnie a népet a rosszal, hogy tudja kerülni azt.

Czikkéből ítélve — azt hiszem, — így gondolkozik Bogdánovich György ur is. Egy véleményen vagyunk tehát, de már az eszközeink, a melyekkel dolgozunk, — Istennek legyen hála érte, — egészen mások.

*) Az „audietur et altera pars” elvénél fogva e közleménynek helyet nyitottunk. Szerk.

Istennek legyen hála érte — mondom, mert azt soha se tudnám magamnak megbocsátani, ha oly felelőtlenséggel, tapintat nélkül, következtelésséggel s tájékozatlanul állítanék valamit, mint azt czikkiró ur tette — nagyon természetesen, — a nélkül, hogy a mit állított, be is tudta volna bizonyítani.

Mert azt kérdem: ugyan mivel bizonyította vagy bizonyíthatja állítása ama részét, hogy az operaházi deficiitnek „a luxus az oka, melylyel a zsidó publikum körülveszi magát?” Van-e ember széles e hazában, a ki ezt megtudja érteni Bogdánovich uron kívül?

Merem állítani, hogy nincs. Mert elismerem ugyan, hogy luxus ily drága helyárok mellett az operába járni, de már az fából vas karika előttem, — s azt hiszem, bárki előtt is, — hogy ha valaki üzve a luxust, eljár az operába, hogy azzal a deficiitet növeszténé vagy pláne megteremténé, okozná. Szerintem ezzel növeszti a bevételt, tehát apasztja a — deficiitet.

Szeretem hinni, hogy ezt czikkiró ur is elismeri s elismeri azt is, hogy rosszul eselekedett, mikor bűnül tudta be a zsidóknak, hogy az operába járnak. Csak az a szerencse, hogy nem fogadnak szót neki s tűzni fogják továbbra is e luxust, hogy növeljék — nem ugyan a deficiitet, mint czikkiró ur mondja, — hanem a bevételt. És én — mint a ki szintén szeretem hazámat, — nem is rovom meg őket ezért, hanem inkább azért, hogy kétszer ennyien nem üzik e „luxus”-t. Sajnos, hogy nem üzhetik; tudom, hogy akármelyik tollas zsidó szívesen és örömet üzné, ha — lehetne.

És most azt kérdem Bogdánovich György urtól, hogy ha a zsidók bármely téren is valóban luxust üznének, azt hiszi, hogy ez kárára lenne a hazának?

Ha ezt hiszi: csalódik.

Csalódik, akár a magam álláspontjáról tekintjük a dolgot, akár az ő sötét szemüvegén át, mely feketébbnek mutatja a zsidót az ördögnek. Mert szerintem ha a zsidó luxust üz, az pénzbe kerül. Ha elkölti pénzét, bizonyára nem ingyen adja ki; ilyesmit czikkiró ur sem tesz föl, tudom a zsidókról. Pénzéért tehát vásárol, a mi egyértelmű azzal, hogy fogyaszt. Mig tehát a maga pénzét — mint vevő — apasztja, addig az eladót szaporítja, mi által dőnkebbé teszi az ipart. Azt pedig, — nem kétlem, — Bogdánovich ur is elismeri, hogy jó ipar az első föltétel ahhoz, — a villamosság századában, — hogy valamely állam a többiekkel kiállja a versenyt s boldogulni tudjon.

De Bogdánovich urnak a saját álláspontja szempontjából sem kellene neheztenie a zsidóra, mert luxust üz. Hiszen ha luxust üz, elkölti a pénzét s akkor előbb-utóbb tönkre megy s uton-utfélen éhen vész — és akkor megszabadul tőle czikkiró ur. Ezután tehát ne rója bűnül föl ezt neki, hanem épen sarkalja rá, hogy luxust üzzön.

Hogy czikkiró urnak mi haszna lenne belőle, ha a zsidók egy szép tavaszi napon szállást változtatva, egy kiesikét át tennék a rezidenciájukat a pokol legmélyesegesebb fenekére, azt ugyan nem értem, mert szerintem semmi haszna nem lenne belőle sem neki, sem a pokolnak; de hogy miért óhajtja, azt megértetem levele másik részéből.

Szerinte ugyanis minden rossznak a zsidó az oka. „Üsd a zsidót!” — ez az ő politikája. Az nem kérdés, van-e miért? Csak az a fő, hogy legyen mivel. Szerinte ezen az elkoptatott frázison fordul meg a világ. Tagadhatatlan, hogy Rácz Gézára e tekintetben — mint tekintélyre — hivatkozhatik, de azt is tudja mindenki, hogy Rácz Géza mindenre képes, csak arra nem, hogy magvas beszédet tartson, mint czikkiró ur magát kifejezni méltóztatott.

Szerinte annak is a zsidók az okai, hogy a nép pálinkát iszik, a mi árt egészségének.

No, hogy a mérték nélkül való alkohol ivás ártalmas a szervezetre, abban teljesen igaza van Bogdánovich urnak; sőt sokkal jobban árt, semmint azt ő, — mint a ki e téren legalább czikke után ítélve laikus, — gondolhatná. De már engedjen meg nekem, csodálkoznom kell fölötte, hogy miként állíthat ő, — mint a kiről föl kell tennem, hogy józan ember s nem iszik pálinkát, mikor vizet prédikál, — enyhén szólva ilyen furcsaságot. Ha azt hiszi, hogy ha a zsidó nem árulna pálinkát, akkor az a nép, a melyik élni szokott vele, nélkülözné s nélkülözni tudná? Ha ezt hiszi, akkor nem ismeri az alkohol hatását s nem tudja, mi a szenvedély!

Aztán azt is tudja; tudhatja, láthatta, ha járt tősgyökeres magyar faluban, hogy minden harmadiknegyedik ház kapuján „szeszfőzde” fölirattal táblácska áll, a mi azt bizonyítja, hogy ott pálinkát főznek. Nem kell tehát a zsidótól venni, a ki elvégre is drága pénzen adja, mert regalebért fizet. Ha ezt nekem nem hiszi el, — mert hiszen én is zsidó vagyok, meggyőződhetik róla saját szemeivel, ha Somlyón lesz s körutat tesz a vidéken.

Ugyanakkor egyuttal arról is meggyőződhetik, hogy nem minden koreamáros — zsidó s nem minden zsidó koreamáros, valamint hogy nem mind bolond, a ki pálinkát iszik s nem mind okos, a ki — nem iszik.

Steiner Mór,
V. éves orvostanhallgató.

Különfélék.

* **Eljegyzés.** Vischán Elek a helybeli kir. járásbíróság fiatal vizsgálóbírája tegnap jegyzé el Nagy László sz.-szolnoki ev. ref. esperes és lapunk felelős szerkesztőjének művelt lelkű, kedves és szép leányát, Erzsike kisasszonyt. Tanukul az ünnepélyes actusnál a vőlegény részéről Elekcs Béla kir. aljárásbíró, az ara részéről pedig Trusza Lajos helybeli rom. kath. esperes-lelkész szerezpeltek. Az igaz szerelem e frigyére örökké tartó, zavartalan boldogságot kívánunk!

* **Kinevezés.** Nagy László ev. ref. esperest és lapunk szerkesztőjét ama megérdemelt kitüntetés érte, hogy a „Francia-Magyar” biztosító társulat, mely üzleti vállalatában oly nagy és tekintélyes kiterjedéssel bír, egyik igazgató tanácsosául nevezte ki. Erdélyben tudomásunk szerint még négy férfiu van, a ki ily állásra kiszemeltetett s mindannyi a születés vagy tehetség előkelőiből. E választás tehát lapunk szerkesz-

tőjének a közpályán hosszas időn át szerzett érdemeit jutalmazta meg, mihez mi is őszintén gratulálunk!

* **Helyreigazítás.** Mult számunk némelyikében „Társadalmi árny- és fényképek” czimű közleményünk mot-tója alatt hibás szedés folytán Bartha E. állott; — azt ezennel Boruth Elemérre javítjuk ki.

* **Halálozás.** Vasárnap délután 4 óraker helyezték öröknyugalomra Kába Gábor helybeli közbecsülésben álló polgárt, a közönség szokatlan részvéte mellett. Ezelőtt két héttel temették el nejét s a vele sok éven át boldogházasságban élt férj halálát ez a körülmény is siettette. Trusza Lajos r. kath. lelkész és esperes gyászbeszéd alatt egy szem se maradt szárazon. Nyugodjék békével a halálban is hű férj!

* **Ördögkúti hírek.** A folyó hó 1-én ölfá csinálás közben egy levágott bikfa Birsák Juon ottani lakost agyon sujtotta; a szerencsétlen ember rögtön szörnyet halt. Négy gyermeke maradt árván. Ugyancsak ottan e hó 2-án este 9 óraker, Baczó Elek birtokos ablakán belöttek, s bár a szobában többen voltak, szerencsére a lövés senkit sem talált, csakis az ablak üvegek törték össze. A vizsgálat folyamatba tétetett.

* **A sorozás városunkban** javában folyik s mint az előzményekből következtetni lehet, meglehetősen eredményel. Alapos remény van arra, hogy a közöshadsereg s honvédség minden korosztályból megkapja a maga jutalékát s még a népfelkelésnek is kijut belőle. Folyik is a mulatság város szerte; keményen neki búsult harezosok botorkáznak az utcákon, kísérve búsongó szülők és szemérmes hajadonok által. Hja, szükség van a katonára, mert annyit lármáznak az újságíró ténsurak, hogy már azt kell hinnünk: ma-holnap nyakunkon lesz a muzska.

* **Bizonyos Kovács-féle daltársulat** — mint levelezőnk írja, — Krasznán bérletet hirdet négy előadásra. Innen Szilágymegye nagyobb városait fogja felkorezni. Az előadást f. hó 8-án kezdik.

* **Jellemző.** Egy helybeli izraelitának besorozták a fiát katonának. Olyan eset ez, a mely nagyon sok emberrel megesik ma napság, a mikor igazán minden ember katona; — hanem annál inkább az újdonság ingerével bír, a mi azután következik. E boldogtalan apánál egy honvéd főorvos volt elszállásolva, a kinek nagy része volt a hallatlan bűnben, a mennyiben a fiut talán éppen ő vizsgáلتa meg. — Természetes, hogy ezt boszútalan hagyni nem lehetett s az is természetes, hogy egy házi gazda a legtermészetesebben ugy állhat bosszút azon, a ki kénytelen-kelletlen vendégszeretetére van utalva, hogy ilyen esetben — simpliciter kizárja. Megtörtént. A honvéd orvos, mikor este 9 óra tájban haza (!) érkezett a nap fáradalmait kipihenni, zárt ajtóra és süket fülekre talált. Ehez a történethez azt hisszük nem kell bővebb commentár! Érdekes és szintén jellemző, hogy a dologról három intelligens házi gazda értesülést szerezvén, meghívták vendégül a honvéd főorvost s miután ez a három ajánlat egyikét sem akarta visszautasítani, de az ajánlkozók is makacsul ragaszkodtak kívánságukhoz, végre is sorshuzásnak kellett dönteni a felett, hogy kié legyen a poéta-főorvos? Bizton állíthatjuk, hogy ez olyan lottéria-játék volt, a melyen mind a két fél quinternót csinált. (Beküldetett.)

— „Sarah grófnő-t, Ohnet György híres regényét tartalmazza az Egyetemes Regénytár II-ik évfolyamának 10-ik kötete. Az „Egyetemes Regénytár” (kiadja Singer és Wolfner könyvkereskedése, ára kötvé 50 kr.) diszes piros kötéscéit jól ismeri már a magyar olvasó közönség; nincs könyves asztal az országban, ahol ott ne volna egy-egy ép oly diszes mint érdekes és olcsó kötete. Új kötetének tartalma — Sarah grófnő, — biztosan fogja öregbíteni hirnevét. Ohnet ez új regénye, melyet dramatizálva már egy hónap alatt látni fogunk a nemzeti színházban, előbb íródott mint a Bánya és Lise Fleuron, de épp oly érdekes mint ezek s mint a nagyhirű író minden műve, kiválóan drámai hatása. Valódi párja a „Vasgyáros”-nak.

* **Gyászhir.** Ifj. Jenei István és neje Zsótér Erzsébet s gyermekeik: Margit, Sarolta és István a maguk s a többi közelebbi és távolabbi rokonok nevében sajtó szívvél tudatják, hogy kedves gyermekök, illetőleg kis testvérök és rokonuk nagyenyedi Jenei Ferenc életének 3-ik évében, f. hó 6-án éjjeli 11 óraker felszállt az angyalok seregét szaporítani. A kis halott porrészeit f. hó délután 3 óraker az ev. ref. egyház szertartása mellett adjuk vissza az anyaföldnek. Az Ur anyála virasszon porai felett! Zilahon, 1887. márczius 7-én.

C S A R N O K.

Az első — nadrag.

— Rajz. —

Bátortalan kopogás hallatszík az ajtón; olyan, a melyből gyakorlott ügyvédi fül azonnal kimagyarázhatja magának, hogy a kopogató valami pervezsett kliens, a ki a bíróság megállapított költségek lefizetésére jön időhalasztást kérni, vagy olyan kliens, a ki előleg nélkül pert akar indítani egy obscurus ügyben, melyet maga sem hiszi, hogy megnyerjen

Tapasztalt ügyvéd, a ki hivatását üzletnek tekintí, tanulmányt csinál minden egyes alkalomra magának, hogy minő hangon adja meg az engedélyt a bejövételre. Hangjában egész scálája fekszik az udvarias, előzékeny, szelid, rideg, morózus stb. ügyvédi sajátságok kifejesésének, a mely a kopogatóban szelid mégnyugvást. bánatos lemondást, vagy épen alapos megdöbbenést gerjeszthet, — s mindent a legjobb helyen és legalkalmasabb időben.

Berei Bálint azonban fiatal ügyvéd, fiatal házazas ember s hozzá virágzó klientúrával, — a ki már szokva van ahöz, hogy minden kopogtatásra szerényen tolja el maga elől a fogalmazás alatt álló periratot és szelid nyájassággal mondjon „szabad”-ot

Az ajtó felnyílik és a kis „bébé” piros, mosolygó arca tűnik elő az ajtónyíláson, kísérve a

fiatal mamától, a ki fél kezével az apróságot vezeti, fél kezében pedig egy papírba göngyölt tárgyat hoz; de a mint a kis ember megpillantja a széken ülő papát, kiragadja magát a mama kezéből s édes, csicsergő nevetéssel fut odáig s azzal az ijesztető „voá“val, a mit a dadától tanult el, belecspadd annak féltérdébe; egy pillanat s a tata segélyével ott terem a széken s nyomban belekapaszkodik annak sürü szakállába.

— Ejnye kis hunczfut, hát mit mondtam oda künn? Nem-e, hogy előbb köszönni kell a papának? . . . No mindjárt leszállani és köszönni illedelmesen.

— Ejnye hát jé! szól a kis ember szörnyen restelkedve s mikor a földre jutott kedves ügyetlenséggel hajol meg és szemlesütve mondja: jó estét tivánok tedves tata.

— Lehet már? kérdi egy hang künn, a nagymamáé.

— Mindjárt! szól a mama. — Na már most a jó kis gyermek bocsánatot szokott kérni a mamától, a miért nem fogadta meg a szót; de most a mama megbocsát kis fiának, mert szépen tudott köszönni. Most a mama megmondja, hogy miért jöttünk. — Hát . . . s itt a mama egészen kiesik a mama szerepéből s egy kedves, mosolygó fiatal feleség lesz, a ki a bété helyett a tata ölébe ül s átkarolja annak nyakát s szeretetre méltó duzzogással szemrehányásokat tesz. Persze magának elsőbb itt ez a sok-sok poros írás, azok a csunya perek és veszekedések, mint a felesége meg a kis bété. . . Gyere ide kis fiam. . . Igy, ülj le te a rosz tata másik térdére és mondjuk meg neki, hogy haragszunk.

A rosz tata, a kinek a pörös írások elsőbkek a feleségénél, meg a béténél, igazán nem tudja, hogy mire vélje ezt a szokatlan „ünnepélyes“ támadást. Talán még félig-meddig csakugyan ott motoszkál az eszében a fogalmazás alatt álló viszkereset utolsó sora, de azért édes nevetésben tör ki, mikor a kis fia is szörnyen komoly képpel mondja sejtítő hangján:

— Hajakszunk!

Nem állhatják meg, hogy össze ne csókolják mind a ketten a kövér pufók orcáskáját.

— Mehetünk már? . . De sokáig késtek! zsörtölődik künn megint a nagymama.

— Mindjárt kedves mama, mindjárt!

— De hát miért ne jöhetne be mamánk, kis fiam? kérdi most már Berei is csodálkozva.

— Azt mindjárt megtudja, hanem legyen egy kis türelemmel. Nem akarom, hogy oka legyen a föld alá bujni szégyenletében. Hát mondja csak, megérdemli-e magától a kis Kálmus, hogy még azt sem tudja, hogy máma születésnapja van és ma három éves?

— Lehetetlen!

— Bizony annyi; ugy-e Kálmus?

A kis apróság helybenhagyólag int a fejével:

— Bizsony!

— Hát te honnan tudod kis csacsi?

— Én is ott . . ott vótam a kejesztejőn. . .

— Mit makog ez a kis csacsi? kaczag fel az apa.

— No hát azt mondja, hogy ő is ott volt a keresztelőjén! magyarázgatja a mama, mire a tata egész elragadtatással kapja fel az apró embert karjaiba s meglóbálja a levegőben; — hisz ez a gyerek valóságos zseni, a ki már most is kifigurázza az apját! Adta porontya! Hisz ez fogakkal jött a világra!

Még az se lohasztja le a jókedvű apát, a mikor megtudja, hogy az ötlet tulajdonképen a nagymamától származik: csak ugy elleste a fülével a kis tacsókó.

Odakünn a nagymama megunja a sok várakozást s a jókedvben ő is osztozkozni kívánva, benyit az ajtón; utána besettenkedik a dada is, karján a még apróbb Irénkével s nehogy a kabinet-titok idegen szájból jöjjön napfényre, a mama a jókedv tépőpontján kibontja a papír-csomagot, a mit eddig gondosan rejtgetett, miközben a lehető ünnepélyes hangon előadja, hogy miután Kálmán ma épen a negyedik évébe hágott, e nagy nap fontosságát egy megható családi ünneppé kívánja emelni az által, hogy az ezennel a nadrágrend lovagjává avattassék fel. És a fél kezében méltósággal mutat fel egy szörnyű apró, rövidke lábakra szabott, hátul gomboló — nadrágot, a melyet Kálmánka meglátva, ugrálni kezd, kis kezeivel tapsol és oly végtelen örömben tör ki, hogy nyomban végrendelkezik s az eddig viselt kis köntös általános örökösül kijelöli a — tatát.

Következik a lovaggá-avatás aktusa.

A kis Kálmánt a papa felemeli az íróasztalra, a ki örömeben feldönt egy kalamárist, a mitől a papa visz-keresete olyan fekete lesz, mint egy sze-

recsen. Hümm! Ez a gyerek már az első nadrágnál meghozza a kuriai döntvényt. Ebből bizonyosan kuriai tanácselnök lesz a százötvenedik nadrágnál.

— Na, fogózz a vállamba, szentem! szól a nagymama s meggörnyed, hogy az apróság felérje a vállát.

— Emeld meg kicsi lábodat! oktatja a mama s elibe tartja a dupla kaliberű nadrág egyik szárát.

A papával ketten beleszuszakolják valahogy, de mikor feljebb huznák, akkor derült ki, hogy a lázas sietségben előre került a — hátulja. A dada, a ki szörnyen babonás, rosz omennek tartja ezt s egy félévi időhalasztást ajánl, a mire a kis ember érzékeny zokogásban tör ki. Még nem érti ugyan az időszámítást, de a dada sötét pillantásaiból megsejti, hogy az ő nadrágságát nagy merénylet fenyegeti, s csak akkor csillapul, mikor a mama kézcsirógatással igyekszik meggyőzni, hogy a csunya dada szavát nem hallgatják meg s a Kálmán megfogja kapni a nadrágot, csakhogy a biztonsági szelepek más irányba kerülnek.

Még tíz percz és a kis Kálmán örömtől sugárzó arcczal áll az íróasztalon, a sok kíváncsi szem előtt lesütött tekintettel — az első nadrágban. Végtelen nagy öröme szolgál, mikor babrikáló kezecskéjével beleakad valamibe.

— Nini! Hisz ennek a nadrágnak zsebe is van! Hisz ez a nadrág egy valóságos — nadrág!

A férfiasság öntudata bizonyos büszkeséggel tölti el; ölből-ölbe, karból-karba jár a boldog nadrág-tulajdonos. Czirógtatják, kövér arczát csipdesik, nagyokat czuppantgatnak reá; majd megeszik azt a kis embert.

Na de most lássuk, hogy tud járni benne.

A papa az ölében épen a falig viszi a bétét, ott aztán talpra állítja. Megtanítja, hogy katonásan a bal lábával kell kilépnie. Na most!

Tyü! Hisz ez pompás! Ez a gyerek még annál is okosabban csinálja, mind a két lábával egyszerre lép. Bal felől a mama, jobb felől a tata kezébe fogózva csak ugy libben át a széles szobán. Igazi csoda gyerek!

Nem győznek betelni a nézésével. A nyolcz gombos nadrág ellenállhatatlanul veszi ki magát ezen a kis furcsa emberen, a kinek se szakálla, se bajusza nincs. Ezt az egyet legalább nem lehet rá fogni.

A kis Kálmán enged magával csináltatni mindent. Jobra-balra forgatják. Felemeltetik az egyik lábát, azután a másikat: jól fel vág-e a nadrág? A mama boldog, mert ő szabta ki; a nagymama, mert ő varrta meg; a tata mert az ő pénzét kóstálja. Ez a nap mindenkinek boldogságot hozott. Csak a dadát epeшти valami ösztönszerű sejtetem; csak ő nem tud igazán, szívből örvideni ennek a lényeges átalakulásnak, mikor imhol egy leány-formából igazi fiút csináltak.

De a bété nem törődik vele. Ő teljes tudatával van annak, hogy őt megilleti mindez. Sőt energiája is annyira megnőtt, hogy mikor az irodából kiakarják csálni, sirásra fakad. Ő nem megy. De hisz a kis Irénkét is viszik! Annál inkább nem. Ő most itt marad a papával és segít neki — írni. Hol az a plajbász!

Mikor nagy sokára kicsalják, az udvaron harcias hajlamok vesznek erőt rajta. Menjenek vele az istállóba, ő a Marczitól elkéri az egyik lovat, mert ő lovagolni fog máma. Nagy nehezen tudják kielégíteni a czirokseprűvel, a mit a két lába közé fog s a dada felügyelete mellett megkerüli az udvart: Gyü te, gyü!

A szolgált a szomszéd boltba fut ezetért s ott megtudják a nagy eseményt. Az öreg boltosné, a ki már négy év óta nem járt künn köszvényes lábai miatt, látni óhajtja az új honpolgárt az új nadrágban. Oda is át kell őt vinni; de ez nehezen megy, mert ölben férfiúi méltósága tiltja, hogy vigyék; ő most már gyalog megy, vagy lóháton, ha a czirok-seprűt odaengedi a mama. Mikor visszatérnek egy egész rakás árpacszukor, meg szentjánoskenyér van a két kezében.

Végtelen boldogsággal telik el a nap. Este hallani sem akar a lefekvésről. Ő nem álmos. Csak akkor fekszik le, ha a mama megengedi, hogy a feje alá tegyék a nadrágot, nehogy ellopják.

Reggel már korán az első az egész háznál, a ki felnyitja a szemét. Csak a nagy sirásra ébred fel a mama. Kis kezével szemét dörzsölve fuldokló sirás közt panasolja el, hogy a csunya mokus az éjjel ellopta a nadrágját; — végtelen öröme van aztán, mikor a párna alól kihalásszák azt. De ő már most fel is öltözik és megyen ki — lovagolni.

— Még igen korán van kicsikém. A tyukok se keltek fel; aludjál még egy piczikét.

A nadrágot ölébe szorítva boldog mosolygás közt álmodva találja az aranyos reggel. Mikor felnyitja szép kék szemeit első szava:

— Mama itt a nadjád!

Hanem másnap, a mint a tata délben haza kerül a tárgyalásokról, nagy sirás-rivás közt megint csak a kis köntösben találja a drága kicsikét; sirva panaszkodik, hogy a mama elvette tőle a nadrágot. Ej, ej!

Csak akkor süti le szemét bünös pirulással, mikor a mama, ki már az ajtó nyílásnál fület, belép a szobába. A kis bünös lesujtva érzi magát annak szemrehányó tekintete előtt s csak elfojtva zokog, mikor a mama kimondja a szigorú ítéletet, hogy:

— Kálmánka három napi nadrág ki- és begombolási sánczmunkára ítéltetik.

Az ügyvéd tata még tán felebbezéssel élne az ítélet ellen, ha a közvádli dada sötét arcza nem tűnnék fel az ajtó nyíláson, — a ki szánalmas keserűséggel veti szemre:

— Ugy-e megmondtam, hogy nem való még Kálmánkának nadrág. . .

Hamvai Sándor.

Szerkesztői üzenetek.

B. J. Budapest. „Mikes huszárt“ besoroztuk Für immer . . . tauglich! Eppen azért e szép költeményt engedelmével a husvéti „Szépirodalmi Csarnok“-ba osztjuk. Addig egyebet kérünk. Meleg köszönet!

Z. K. Előbb lássuk a medvét! Már ezt így szeretjük mi. F. M. Kraszna. Szavadon foglak! Így legalább nem fogsz — mint magad irod, — a „potya lapragó kétkézslábuak osztályába“ tartozni.

L. F. Ördögkut. Szives figyelmét köszönjük s jövőre is kérjük.

Sz. K. Hlosva. Kivánságodra a lapot év elejétől megindítottuk. Az előfizetés a kiadóhivatalba küldendő. Mulatságos!

Hirdetések.

24—1887. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sz.-somlyói kir. járásbíróaság 144.—1887. számú végzése által Fülöp Antal sz.-somlyói lakos javára, ifju Klein Hermanné és Klein Herman ellen 200 frt tőke, ennek 1886. december hó 20. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 28 frt 80 kr. perkoltség követelés erejéig ezennel elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 372 frt 81 kr-ra becsült női kalapok, szalagok, tollak, egyéb női divatcikkék, házi butorok, varrógép és bolti állványokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 221.—1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Sz.-Somlyón, alperesek üzletében leendő eszközésére 1887. évi márczius hó 15-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Sz. Somlyón, 1887. évi márczius 1. napján.

MARKUS GUSZTÁV

17.—1—1. kir. bir. végrehajtó.

A szilágysági vasut igazgató bizottságától.

2—1887. szám.

Hirdetmény.

A szilágysági helyi érdekű vasut igazgatóságának megbízása alapján fölkérem mindazon egyeseket és testületeket, kik ezen vasut törzsrészcvényeire oly módon eszközöltek kötelező aláírásokat, hogy a fizetést 2 év alatt teljesítendik, miszerint az általuk aláírt összeg 30%-át folyó évi június 3-ig, 20%-át december 3-ig, 25%-át 1888. évi június 3-ig, 25%-át pedig ugyanazon évi december 3-ig, — fölkérem továbbá mindazon törvényhatóságokat és községeket, melyek 10 év alatt fizetendő összegeket biztosítottak, hogy a folyó évre eső első részlet felét június 3-ig, másik felét december 3-ig, — pénztárnok Lányi Károlyhoz Zilahon közvetlenül vagy postai úton a különbeni jogkövetkezmények terhe alatt pontosan befizetni sziveskedjenek.

Bővebb tájékozás céljából ez alkalommal minden egyes aláíróhoz külön felhívás is intéztetett.

Zilah, 1887. márczius 1-én.

16—1—1

Baranyi,
főispán-igazgató.